

Prædiken til Søndag septuagesima

Matt. 25, 14-30

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus: Jesus sagde: »Det er med Himmeriget som med en mand, der skulle rejse til ulandet og kaldte sine tjenere til sig og betroede dem sin formue; én gav han fem talenter, en anden to og en tredje én, enhver efter hans evne; så rejste han. Den, der havde fået de fem talenter, gik straks hen og handlede med dem og tjente fem til. Ligeledes tjente han med de to talenter to til. Men den, der havde fået én talent, gik hen og gravede et hul i jorden og gemte sin herres penge. Lang tid efter kommer disse tjeneres herre tilbage og gør regnskab med dem. Den, der havde fået de fem talenter, kom og lagde andre fem talenter på bordet og sagde: Herre, du betroede mig fem talenter; se, jeg har tjent fem talenter til. Hans herre sagde til ham: Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde! Også han med de to talenter kom og sagde: Herre, du betroede mig to talenter; se, jeg har tjent to talenter til. Hans herre sagde til ham: Godt, du gode og tro tjener; du har været tro i det små, jeg vil betro dig meget. Gå ind til din herres glæde! Så kom også han, som havde fået den ene talent, og han sagde: Herre, jeg kender dig som en hård mand, der høster, hvor du ikke har sået, og samler, hvor du ikke har spredt, og af frygt for dig gik jeg hen og gemte din talent i

jorden. Se, her har du, hvad dit er. Men hans herre sagde til ham: Du dårlige og dovne tjener! Du vidste, at jeg høster, hvor jeg ikke har sået, og samler, hvor jeg ikke har spredt. Så burde du have betroet mine penge til vekselernerne, så jeg havde fået mit igen med rente, når jeg kom tilbage. Tag derfor talenten fra ham og giv den til ham med de ti talenter. For enhver, som har, til ham skal der gives, og han skal have overflod, men den, der ikke har, fra ham skal selv det tages, som han har. Og kast den udelige tjener ud i mørket udenfor. Der skal der være gråd og tænderskæren.« Matthæusevangeliet 25,14-30

Vores liv afspejler det billede, vi har gjort os af Gud. Jeg kender en mand der lod frustrationen over et dårligt liv overmande ham helt, så han endte bag tremmer – for vold, misbrug og spildt liv.

Jeg kender en kvinde der så brændende ønsker sig et uangribeligt liv, at hun lever efter en snor – en tynd en. Punktlig og lukket for livets forunderligheder. Overraskelser er af det onde, for tænk hvis det gik galt? Jeg kender også en dreng, der er så bange for at gøre noget forkert, at han hellere helt lader være med at gøre noget. Ikke udforske sine talenter, for tænk hvis man fejler?

Det er en konstatering grænsende til det banale, at livets goder og talenter er ulige fordelt. Nogen får bare mere end andre, nogen har det nemmere end andre, nogen bliver født til et liv i fattigdom uden mulighed for at ændre det, nogen bliver født ind i familier med vold og misbrug, og nogen har bare et sind der gør det svært at være til, og opfylde de krav vores moderne verden stiller og kræver af os.

I første omgang er fortællingen - Jesu lignelse - både skræmmende og forargelig. Hvis Gud er god, barmhjertig og tilgivende, hvorfor går det så så galt for den stakkels tredje mand? Hvorfor lader Gud ham ikke beholde sin ene skaldede talent, hvorfor skal han absolut føje spot til skade og give den til ham der allerede har ti? Forargeligt. Matthæus-effekten bliver det kaldt – at den der har skal få, og at den der ikke har, selv det han har, skal tages fra ham. Ikke en chance

får den 3. mand.

Og måske blotlægger lignelsen også, at det faktisk er nemmere at få fem eller to talenter til at blive til flere, end hvis man bare har én? For nogen er det bare nemmere, sådan helt fra begyndelsen.

Men at det går sådan, er ikke en straf. Jeg læser det mere som en konstatering af hvordan det går, hvis man ikke bruger sine talenter som det var meningen. Ikke en straf der venter efter døden, som om vi der afregnes efter fortjeneste - hvad vi gudskelov har lov at tro, vi ikke gør.

Den tredje tjener. Hvorfra ved han, at herren høster hvor han ikke har sået? Det er frygtens stemme, der har fortalt ham det. Det er et billede han har dannet sig indeni af en hård Gud, der ikke kender til barmhjertighed. Men kære menneske! Der er bare ikke noget der står stille her i livet. Og ved at gemme og grave talenten ned, så sætter du ikke tiden i stå. Den nye og ubrugte talent er ikke ny og ubrugt, når den graves op igen. Den er simpelthen spildt. Og det er noget andet end at være ny og ubrugt.

Tjeneren lader være med at handle, fordi han er bange. Frygtsom, ikke doven. Ligesom de tre jeg fortalte om først – ham der ikke tør se sin smerte i øjnene, men gør sig hård og derfor forspilder sit liv bag tremmer, hende der ikke tør risikere at være fejlbarlig og derfor knokler på at skabe en ridsefri og spejlblank overflade, og ham der

ikke tør tage hul på sit liv og prøve sine muligheder af, - fordi hvad nu hvis det viser sig svært eller han fejler? Frygtsomhed – måske er det det modsatte af at tro. Tro er at leve sit liv som noget der skal bruges, ikke bevarer som en tom skal, i et hul i jorden. Sådan tænker den sidste tjener bare ikke. Han er alene styret af sin frygt, og derfor går det galt. Frygten er farlig. Den lammer os og gør os i sidste ende ude af stand til at leve. Derfor sendte Gud sin søn til verden for at drive frygten ud, for at give os frimodighed til at leve.

»Frygt ikke, tro kun!« Hele evangeliet er indeholdt i disse ord: »Frygt ikke«. Den tredje tjener gør Gud lille og ser ham kun som en hård herre som han umuligt kan leve op til, derfor holder han helt op med at prøve. Overfor det står Jesus, der siger: Frygt ikke, tro kun. For at forvisse os om at Gud er større. Gud er større end vores forestillinger om ret og fortjeneste. Og Gud har sat sine talenter på dig, at du dog vil prøve. Også selvom du virkelig kæmper imod hårde odds, også selvom døren er låst, vennerne gået, arbejdet tabt og hjemmet splittet. Vi kan ikke slå os så meget på livet, at Gud ikke er større end det.

Jamen, der er så meget at være bange for, siger den tredje tjener, og jeg kan ikke gøre noget der skulle kunne gøre Gud tilpas - kun én talent. Det kan nogle gange synes som om Gud giver os opgaver over vores evner, at livet giver os så mange slag og stød, at det ikke er rimeligt. Hvorfor skal det være så

svært for nogen og let for andre?

For det første skal man være forsigtig med at dømmе, hvem det er svært for, og hvem der har det let. For det andet så er opgaven den samme for alle tre tjenere. Udbyttet, resultatet er ikke det samme, men de får alle noget at gøre godt med. Her kalder jeg det kærlighed, forstået som evnen til at give videre, række ud over en selv, at være noget for andre, hvor lidt det så end kan være.

Hvad siger det os om Gud? Faktisk ikke ret meget. Vi skal høre denne bid af evangeliet i sammenhæng med resten. I sammenhæng med det, der er selve kernen i evangeliet – og det er ikke at du skal give, før du kan få. Det er ikke, at du kun får én chance. Ja, nok har du fået det her liv, kvit og frit, og den tid du bruger på at være bange, kommer ikke tilbage. Det er alvorligheden i vores liv. Hver dag stilles vi overfor en opgave: Hvad vil du bruge denne dag til? For den kommer aldrig tilbage. Og du kan ikke gemme den til bedre tider. Det er her og nu - eller aldrig. Men evangeliet – hvad vi skal tro om Gud – der ser jeg hen på Jesus Kristus. Og så tegner der sig et andet, eller lidt mere nuanceret billede. For han er den, der giver sig selv, og ikke alene sine talenter, men hele sig selv, for at alle der mangler talenter, mangler mod, mangler liv i livet skal kunne høste hvor de ikke sår, og samle hvor de ikke har spredt! Det kan vi holde op foran sindet, når vi kryber sammen og hellere vil grave det hele ned, fordi vi ikke kan se hvad det skal gøre godt for, eller frygten har fået

fat i os. Det er ikke os, men Kristus der står foran Gud – og siger – dette barn er mit. Jeg borger for ham, for hende, med mit liv, hvad enten talenterne er svulmet op til det dobbelte eller de er spredt for alle vinde. Ja, selv de talenter der er gravet langt ned i jorden, har vi lov at tro, Kristus dækker for, dem står han også inde for.

Derfor tør jeg. Derfor tør jeg tage lignelsen på ordet og gå ud hver dag og gøre det bedste jeg nu kan, med tro og tillid til, at det jeg ikke kan, det dækker Kristus for. Det er det gudsbillede, jeg lader dække mig, den Gud jeg tør betro mit temmelig ufuldendte og ufærdige liv. Amen!

Marianne Telling
Rudersdal Provsti

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 20: Jeg ser dit kunstværk, store Gud
Nr. 309: Bøj, o Helligånd, os alle
Nr. 46: Sorrig og glæde de vandre til hobe
Nr. 659: Nu åbner savnet sine øde vidder
Nr. 557: Her vil ties, her vil bies
Nr. 373: Herre, jeg vil gerne tjene

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk